

นกอพยพที่พบในป่าสะแกกราช

สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกกราช ในสังกัดศูนย์เชี่ยวชาญ
 นวัตกรรมพลังงานสะอาดและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงาน
 ภูมิภาคของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่ง
 ประเทศไทย (วว.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
 วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้รับการรับรองจากองค์การ
 ยูเนสโก ภายใต้โครงการ MAB (Man and Biosphere
 Program) ให้เป็นแหล่งสงวนชีวมณฑลแห่งหนึ่งของโลก
 และเป็นแห่งแรกของประเทศไทย มีพื้นที่ประมาณ 78
 ตารางกิโลเมตร (48,750 ไร่) ปกคลุมด้วยป่าไม้สำคัญ
 2 ชนิด ได้แก่ ป่าดิบแล้ง และป่าเต็งรัง จากความอุดม
 สมบูรณ์ของป่าสะแกกราชทำให้มีสัตว์หลากหลายชนิด
 อาศัยอยู่จำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
 สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ปีกและนก
 ไม่ว่าจะเป็นนกประจำถิ่นและนกอพยพจากถิ่นฐานอื่นเข้า
 มาอาศัยในป่าสะแกกราช โดยในบทความนี้จะขอลำถึง
 สถานภาพการอพยพของนกในป่าสะแกกราช

สาเหตุที่นกต้องอพยพจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง
 เป็นประจำทุกปี เนื่องจากในช่วงฤดูหนาวอุณหภูมิของซีก
 โลกเหนือลดต่ำลง น้ำกลายเป็นน้ำแข็ง พืชหยุดการเจริญ
 เติบโต อาหารลดน้อยลงและสภาพที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม
 จึงทำให้นกอพยพลงมายังซีกโลกทางใต้ซึ่งมีแหล่งอาหาร

ที่อุดมสมบูรณ์กว่า และอาศัยอยู่ทางซีกโลกใต้ชั่วคราว
 จนถึงฤดูร้อนจึงจะอพยพกลับถิ่นฐานเดิม...โดยแหล่งสงวน
 ชีวมณฑลสะแกกราชได้ต้อนรับนกอพยพที่มาจากเหล่านั้น
 ในทุก ๆ ปี ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่แห่ง
 นั้นอย่างเป็นรูปธรรม

นกอพยพ คือ นกที่มีการอพยพจากที่หนึ่งไปอีกที่
 หนึ่งเป็นประจำทุกปี ระหว่างพื้นที่สร้างรังวางไข่กับพื้นที่
 ที่เป็นแหล่งอาหารในช่วงนอกฤดูผสมพันธุ์หรือฤดูหนาว

สถานภาพนกอพยพในป่าสะแกกราช

1.นกอพยพ (Winter visitor) คือ นกที่อพยพ
 ลงมาจากทางเหนือและตอนกลางของทวีปเอเชียลง
 มายังประเทศไทย เพื่อหนีอากาศที่หนาวจัดและอาหาร
 ที่ขาดแคลนในช่วงฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนกันยายน-
 เมษายน และจะอพยพกลับถิ่นฐานเดิมเพื่อผสมพันธุ์และ
 ทำรังวางไข่ เช่น นกจับแมลงตะโพกเหลือง (Ficedula
 zanthopygia) นกเขนน้อยไซบีเรีย (Luscinia cyane)
 และนกพญาไฟสีกุหลาบ (Pericrocotus roseus)

2.นกอพยพผ่าน (Passage migrant) คือ

นกที่อพยพจากทางเหนือและตอนกลางของทวีปมายังตอนล่างของทวีปและแวะพักหาอาหารเป็นเวลานานๆ ที่ประเทศไทยแล้วบินต่อไปยังตอนล่างของทวีป พบได้ช่วงเดือนกรกฎาคม-พฤศจิกายน และเดือนมีนาคม-พฤษภาคม เช่น นกแซงแซวปากกา (*Dicrurus annectens*)

3.นกอพยพมาสร้างรังวางไข่ (Breeding visitor) คือ นกอพยพมายังประเทศไทยเพื่อผสมพันธุ์หรือสร้างรังและวางไข่ในช่วงฤดูร้อนถึงฤดูฝน หรือปลายฤดูฝนถึงต้นฤดูหนาว เช่น นกแควแล้วธรรมดา (*Pitta moluccensis*)

สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช ตั้งอยู่ที่ 1 หมู่ 9 ต.อุดมทรัพย์ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา 30370 ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ 246 เปิดต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งรายบุคคล และหมู่คณะ เพื่อศึกษาเส้นทางธรรมชาติของป่าดิบแล้งและป่าเต็งรัง พรรณพืชและพันธุ์สัตว์นานาชนิดสามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่ โทร. 098-2195570 หรือ www.tistr.or.th/sakaerat

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)